

AB voorstel

Afdeling/team	Unit Advies & Support, team Beleid
Datum	13-8-2024
Onderwerp	Compensatie Alleenverdienersproblematiek
Volgnummer	3324-03
Geagendeerd	Voor besluitvorming
Bijlagen	Geen
Portefeuillehouder DB	Mevrouw d'Hondt

Te nemen besluit:

Aan het Algemeen Bestuur te vragen om in te stemmen met:

- Akkoord te gaan met het compenseren van de gedupeerde huishoudens van de alleenverdienersproblematiek via de individuele bijzondere bijstand met een forfaitair bedrag van € 675 per jaar;
- De door het Rijk te verstrekken uitvoerings- en programmabudgetten aan de gemeenten beschikbaar te houden voor de regeling en uitvoering van de regeling door de RDWI;
- De uitvoering van deze regeling te financieren en te verantwoorden zoals dat ook gebruikelijk is voor de andere regelingen die door de RDWI worden uitgevoerd (via 1^e en 2^e nota begrotingswijziging en Jaarrekening);
- Een begrotingswijziging van € 114.690 (programmakosten ad. € 86.130 + uitvoerings/inrichtings kosten ad. € 28.560) voor de uitvoering van de regeling in 2024. Deze wijziging wordt verwerkt in de tweede nota begrotingswijziging 2024;
- Een begrotingswijziging (n.t.b.) voor de uitvoering van de regeling in 2025 te verwerken in de eerste en eventueel tweede nota begrotingswijziging 2025;
- De verantwoording en verrekening van de werkelijke kosten zullen plaats vinden in de jaarrekeningen 2024 en 2025.

Toelichting

Een groep gehuwden/samenwonenden met een UWV-uitkering (en eventueel een aanvullende bijstandsuitkering) loopt huur- en zorgtoeslag mis. Dat gaat in Nederland om naar schatting 6.400 huishoudens. In onze regio gaat dit, voor zover bekend vanuit de informatie van de Belastingdienst, om 58 huishoudens. Voor deze groep inwoners staat de bestaanszekerheid inmiddels al jaren onder druk. De oorzaak ligt in de belastingtechnische versleuteling van de algemene heffingskorting in de bijstand. Dat leidt - ondanks een netto-inkomen op bijstandsniveau- tot een hoger bruto-inkomen, met als gevolg een lagere huur- en zorgtoeslag. Gemeenten zijn door het ministerie Szw gevraagd om het gemis aan huur- en zorgtoeslag te compenseren met individuele bijzondere bijstand. Voorgesteld wordt om dit te doen op basis van een forfaitair bedrag, waardoor de extra uitvoeringskosten beperkt/minimaal blijven.

Argumenten voor gekozen richting

Het ambtshalve compenseren met een forfaitair bedrag bespaart tijd en uitvoeringskosten.

Een optie om deze huishoudens te compenseren, is via een individuele aanvraag bijzondere bijstand. Dit is een tijdsintensieve klus: de huidige tijdsinvestering staat geraamd op 3 tot 6 uur per casus. Momenteel is er nog geen juridische grondslag voor het ambtshalve en het verstrekken van een forfaitaire vergoeding, vanaf 2025 wordt dit mogelijk gemaakt via een wetwijziging. Door nu al op deze manier te handelen, spelen we in op de beoogde wetwijziging.

Uit een analyse van de Belastingdienst, en het toe te kennen budget vanuit het Rijk, wordt ervan uitgegaan dat een huishouden gemiddeld een bedrag van € 675 te weinig aan toeslagen heeft ontvangen. Wij stellen voor aan te sluiten bij dit bedrag.

We passen maatwerk toe daar waar noodzakelijk

Gemiddeld hebben alleenverdienende huishoudens met een UWV-uitkering een bedrag van € 675 per jaar tekort ontvangen aan toeslagen in vergelijking als zij alleen een bijstandsuitkering ontvingen. Het werkelijk effect verschilt per huishouden.

Door het ambtshalve toekennen van een forfaitair bedrag, kan dit betekenen dat enkele huishoudens nog steeds een tekort hebben. Deze inwoners kunnen alsnog een aanvraag bijzondere bijstand indienen, waarbij maatwerk wordt toegepast op basis van het daadwerkelijke tekort aan huur- en/of zorgtoeslag.

Gemeenten ontvangen extra middelen vanuit het Rijk

Het Rijk stelt extra middelen beschikbaar voor de incidentele compensatie van inwoners en de tussentijdse regeling van 2024-2027. Het kabinet heeft hiervoor in totaal een bedrag van € 89 miljoen gereserveerd. In dit bedrag zijn zowel de compensatiebedragen als ook de uitvoeringskosten van de regeling begrepen.

Uitbetaling van dit budget vindt plaats in de vorm van een decentralisatie-uitkering (DU). De toekenning van het budget over 2023 (inclusief teruggevorderde toeslagen over 2022) en 2024 vindt via de septembercirculaire 2024 plaats. Dit is een voorlopig budget. Dit budget wordt zo nodig aangevuld bij twee latere circulaire's, nl. via de meicirculaire 2025 en meicirculaire 2026, als blijkt dat er meer huishoudens een tekort op de toeslagen hebben.

Onderstaand een overzicht van de toe te kennen budgetten (septembercirculaire) per gemeente.

Gemeente	Beschikbaar budget over 2023 (inclusief teruggevorderde toeslagen 2022) en 2024
Bunnik	12.280
De Bilt	40.780
Utrechtse Heuvelrug	36.280
Wijk bij Duurstede	16.780
Zeist	147.280
Totaal	253.400

Het budget voor gemeenten is gebaseerd op basis van een overzicht van de Belastingdienst, waarbij een opslag is toegepast op het aantal huishoudens op het

overzicht. Deze opslag is bedoeld voor huishouders die door gegevens- en analysefouten onterecht niet op de lijst staan, huishoudens die een terugvordering ontvangen en huishoudens die slechts een gedeelte van het jaar alleenverdiener zijn.

Wij adviseren gemeenten om het budget van € 253.400 beschikbaar te houden voor uitvoering van deze regeling en akkoord te gaan met een begrotingswijziging RDWI, zodat de inwoners gecompenseerd kunnen worden.

Programma- en uitvoeringskosten en inrichtingskosten

Uitgaande van het overzicht van de Belastingdienst zijn 58 huishoudens in 2023 gedupeerd en hebben mogelijk te weinig huur- en/of zorgtoeslag ontvangen. Deze huishoudens gaan we, na besluitvorming, ambtshalve compenseren met een forfaitair bedrag van € 675 per huishouden. Als blijkt dat deze 58 huishoudens in 2023 ook een terugvordering hebben gehad van de toeslagen over 2022, dan kan hiervoor een individuele aanvraag worden ingediend, waarbij ook het forfaitaire bedrag wordt uitgekeerd. Daarmee houden we de uitvoeringskosten zo laag mogelijk. In december 2024 ontvangen we nogmaals een overzicht van de Belastingdienst, waarbij compensatie over 2024 mogelijk is. Hoeveel huishoudens dan gecompenseerd moeten worden is nog onduidelijk. Omdat het aantal terugvorderingen over 2022 en gedupeerden over 2024 nog onduidelijk is, kunnen wij nog geen schatting maken van het benodigd budget voor deze compensatie. Ook kunnen we nog geen schatting maken van hoeveel huishoudens, naast het overzicht van de Belastingdienst, gedupeerd zijn en een aanvraag gaan indienen. Begin 2025 geven we een aangepaste prognose op basis van de nieuwe informatie vanuit de Belastingdienst, met het oog op een begrotingswijziging via de eerste nota 2025.

De programmakosten ad. € 86.130 komen ten laste van het budget Bijzondere Bijstand. Daarbij is uitgegaan van het nu bekende aantal van 58 en is rekening gehouden met eventuele extra aanvragen van inwoners die niet op de lijst staan en maatwerkaanvragen van inwoners die meer nodig hebben dan € 675.

Voor het inrichten van de interne processen is eenmalig een budget nodig van € 10.000. Daarnaast houden we in de uitvoeringskosten rekening met het individueel beoordeling van maatwerkaanvragen, aanvragen van inwoners die nog niet bij ons bekend zijn en met eventuele bezwaarprocedures.

Onderstaand een overzicht per gemeente van de programma- en uitvoeringskosten in 2024. Voor het jaar 2025 zullen we begin 2025 een geactualiseerde prognose geven.

	Aantal	Programmakosten 2022+2023	Inrichtingskosten (eenmalig)	Uitvoeringskosten	Totaal
Bunnik	2	2.970	345	640	3.955
De Bilt	9	13.365	1552	2.880	17.797
Utrechtse Heuvelrug	8	11.880	1379	2.560	15.819
Wijk bij Duurstede	3	4.455	517	960	5.932
Zeist	36	53.460	6207	11.520	71.187
Totaal	58	86.130	10.000	18.560	114.690

Bovenstaande kosten worden verwerkt in de 2^e nota begrotingswijziging 2024. De verantwoording en verrekening van de werkelijke programma- en uitvoeringskosten zullen plaats vinden in de jaarrekening 2024 en volgende jaren.

Kanttekeningen en risico's

Het is nog onduidelijk hoeveel inwoners een aanvraag gaan indienen.

In totaal heeft het kabinet voor de huidige compensatie en de tijdelijke regeling cumulatief € 89 miljoen gereserveerd. Dit bedrag is zowel bestemd voor programmakosten als voor uitvoeringskosten. De precieze bedragen over 2023 (inclusief teruggevorderde toeslagen 2022) en 2024 worden vastgesteld via de septembercirculaire en is een decentrale uitkering. Voor dit budget hoeft dus geen verantwoording te worden afgelegd. We verwachtten dat dit budget toereikend is. Echter, we weten niet hoeveel inwoners, die geen forfaitaire tegemoetkoming hebben ontvangen, of een hoger tekort aan toeslagen hebben dan het forfaitair bedrag, of een terugvordering hebben ontvangen, een aanvraag gaan indienen. In deze situaties is geen ambtshalve toekenning mogelijk en wordt individueel beoordeeld of men eveneens in aanmerking komt voor compensatie.

Stappen afstemming

Besproken met		Datum	Resultaat
MT	Ja	13-08-2024	Akkoord
DB	Ja	28-08-2024	Akkoord
AB	Ja	11-09-2024	
AO	Ja	05-09-2024	
RCR	Ja	03-09-2024	De RCR wordt hierover geïnformeerd
Overige	Ja/nee		

MT voorstel
Managementteam RSD Kromme Rijn Heuvelrug

Besluit Conform voorstel

Anders: _____

Datum MT vergadering: 13 augustus 2024

Handtekening directeur

DB voorstel
Dagelijks bestuur van RDWI Kromme Rijn Heuvelrug

Ter informatie

Voor besluit Conform voorstel

Anders: _____

Datum DB vergadering: 28 augustus 2024

Handtekening voorzitter:

AB voorstel
Algemeen bestuur van RDWI Kromme Rijn Heuvelrug

Ter informatie

Voor besluit Conform voorstel

Anders: _____

Datum AB vergadering: 11 september 2024

Handtekening voorzitter:

Bijlagen

Geen